

[Ingmar Wagner.]

kurrence på arbejdsmarkedet. Kommunisterne er af den formening, at der er al grund til at tage hensyn til dette spørgsmål.

Under debatten i november 1952 udtalte den socialdemokratiske ordfører, det ærede medlem hr. Victor Gram, at han anså en nedsættelse af værnepligtsalderen for nærmest at være et stort fremskridt, og dette synspunkt må vel stadigvæk være gældende for ham. Man mente dengang, at aldersnedsættelsen ville blive modtaget med stor begejstring af ungdommen. Men i øjeblikket, da sessionsalderen er 20 år, har de unge, som synes, at det er bedre at komme ind, når de er 18 år, jo mulighed for at søge ind før den almindelige sessionsalder. Vi mener, at hvis man kan bevare den nugældende sessionsalder med dette frivillighedsprincip, kan alle blive tilfredse.

Kommunisterne kræver ligeledes, at der stadigvæk må være en ret til at få udsættelse. Det er særdeles vigtigt for den studerende ungdom, såvel for dem, der går på universitetet og seminarierne, som for de unge, der søger sig en videregående faglig uddannelse. Tvinger man disse unge bort fra deres studier i utide, vil det efter vor mening være meget uheldigt og skadeligt. Det vil for dem betyde tab af megen tid og spildt arbejde.

Bl. a. af de grunde, jeg her har nævnt, er det ikke muligt for mit parti at tilsige det foreliggende lovforslag nogen velvillig behandling. Jeg henviser desuden til de udtalelser, det ærede medlem hr. Alfred Jensen fremsatte ved behandlingen af det tilsvarende lovforslag i 1952.

Hans Hansen (Rørby): Det er jo ikke mange måneder siden, vi i folketinget behandlede et lovforslag om værnepligt, og det nu foreliggende lovforslag afviger jo ikke i væsentlig grad fra det dengang behandlede. Jeg vil dog alligevel gerne gøre et par rent principielle bemærkninger, idet jeg samtidig vil henviser til, hvad jeg sagde, da det tilsvarende lovforslag var til behandling sidste år.

Det er nu godt 100 år siden, vi gennemførte den tvungne værnepligt her i landet. Hver gang man i den tid, jeg har siddet i dette høje ting, har behandlet lignende lov-

forslag, har vi udtalt os imod den tvungne værnepligt. Også ved behandlingen i 1849 var der modstand mod tvungen værnepligt; bl. a. stemte den gamle åndskæmpe Grundtvig imod og motiverede det dengang med, at det var et falsk billede af værneviljen, man gav, når man tvang ungdommen ind i et forsvar, som måske ikke var deres, og jeg tror, at den betragtning gælder i lige så høj grad i dag. Jeg ved, at der har været og er partier, som teoretisk er tilhængere af afskaffelse af den tvungne værnepligt, men går imod i det praktiske liv. Socialdemokratiet har jo været imod tvungen værnepligt, det radikale venstre har det på sit program, og vi hørte nu, at det ærede medlem hr. Johs. Christiansen sagde, at han ikke troede på, at de militære opgaver kunne løses med frivilligt mandskab. Jeg ved ikke, hvad det er, det ærede medlem tænker på. Hvis det er Atlantpagten eller frygten for, at der ikke skal møde nok mandskab eller noget sådant, så vil jeg gerne heroverfor gøre opmærksom på, at et af de store Atlantpagtlande, nemlig Canada, har frivilligt værn, og efter de oplysninger, jeg har derfra, er der i øjeblikket 103 000 frivillige under fanerne i Canada, og under den sidste verdenskrig var der over 1 mill. mand frivillige fra Canada. Det viser sig af det materiale, der foreligger til belysning af kvaliteten af det frivillige mandskab, at netop de frivillige fra Canada var de bedst udrustede, bedst uddannede overalt, hvor de kom frem. Når et stort Atlantpagtland kan løse de militære opgaver ad frivillig vej, hvorfor i alverden skulle vi så ikke kunne gøre det? Jeg kan ikke helt se bort fra, hvad jeg også før har været inde på, at den tvang, man opretholder overfor ungdommen, i virkeligheden er en rest fra trælletheden. Om der vil møde nok, beror udelukkende på, om man fremdeles vil lønne de unge med — hvad skal vi sige? — med et stærkt udtryk: skruibrækkerløn, som de får i stedet for at blive lønnet som almindelige borgere for et ombud, der er nødvendigt. Jeg tror ikke et øjeblik på, at der skulle komme til at mangle folk.

Jeg så med stor fornøjelse i bladene i går, at forsvarsministeriet har nedsat et rationaliseringsudvalg, men såvidt man kan se, er det hovedsagelig for at forenkle administrationen, så der kommer flere officerer i geledderne. Men jeg ved, der har været gjort